

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 20-04-32391 פלונית ואח' נ' מחלקה לשרותים חברתיים

בפני כבוד השופט חננאל שרעבי

מבקשת פלונית
ע"י ב"כ עו"ד חן שטח, מינוי מטעם הלשכה לסיוע
משפטי

נגד

משיבים 1. המחלקה לשרותים חברתיים
2. עו"ד גלית ביטון לנקרי – אפוטרופא לדין של הקטין

בעניין הקטין קטין, יליד 2011

פסק דין

1
2 1. עסקינן בבקשת רשות ערעור על החלטת בית משפט לענייני משפחה בחיפה (כב' השופט בן
3 ציון ברגר) בתמ"ש 14-05-26134 מיום 11.3.2020, במסגרתה המלצות תסקיר המשיב מיום
4 26.2.20, שהמליצו על צמצום המפגשים בין המבקשת לבנה, קיבלו תוקף של החלטה
5 (להלן: "ההחלטה קמא").

6

רקע בזעיר אנפין

7
8 2. המבקשת היא אם הקטין, אשר הוכר כ"קטין נזקק" בהיותו כבן שנתיים וחצי. יצוין כי
9 הקטין בעל צרכים מיוחדים, אשר מתחנך במסגרת חינוך מיוחד.
10 3. בהחלטה מיום 21.7.2013 הוחלט כי ישהה במשפחת אומנה חסויה, וזאת על רקע קשיי
11 תפקוד של המבקשת. הקטין שוהה במשפחת האומנה עד היום.
12 4. במהלך השנים, המבקשת התגרשה מבעלה, אביו של הקטין, והתפנתה לטפל בעצמה,
13 למצוא עבודה וכיו"ב.
14 5. המבקשת גילתה חוסר עקביות מסוים בהגעה למפגשיה עם הקטין, אולם מזה כעשרה
15 חודשים קיימת יציבות, והמפגשים מתקיימים כסדרם – פעם בשבועיים המבקשת לוקחת
16 את הקטין לביתה, למשך שלוש שעות בכל פעם.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 20-04-32391 פלונית ואח' נ' מחלקה לשרותים חברתיים

- 1 בתסקיר שהוגש על ידי גב' נעמי דהן, עו"ס לחוק הסעד טיפול במוגבלות שכלית
2 התפתחותית, מיום 22.9.2019 אף צוין כי "לכן, לאחרונה הוחלט על הארכת המפגשים
3 ובדיקת האפשרות למפגשים אחת לשבוע. כמו כן התאפשר לה (למבקשת, ח"ש) לקחת
4 את [הקטין] לשני מפגשים ארוכים... בוועדה לתכנון טיפול שנערכה ב 28.7.19 סוכם על
5 המשך המפגשים בין ההורים ו[הקטין] ואף בחינת אפשרות להארכתם במידה ותימשך
6 היציבות והקביעות ששניהם מגלים".
- 7 יצוין כעת, כי האב איננו צד לבקשת רשות הערעור דנן.
8 המבקשת מבקשת להשיב את הקטין לחזקתה, בעוד שגורמי הרווחה מעוניינים להשאירו
9 במשפחת האומנה, שם הקטין מתפתח ומצבו משתפר לטענתם. על רקע מחלוקת זו בין
10 המבקשת לבין שירותי הרווחה, מינה בית המשפט קמא ביום 4.11.19 אפוטרופוס לדין
11 עבור הקטין.
- 12 במקביל ובמסגרת ההחלטה מיום 4.11.19, האריך בית המשפט קמא את צו הנזקקות של
13 הקטין עד יום 31.12.2020.
- 14 ביום 6.1.2020 הגישה המבקשת בקשה מנומקת ומפורטת בתיק קמא, לקבוע מועד לדיון
15 בבקשתה להרחבת הסדרי הראייה באופן משמעותי, כך שיכללו ביקור בית לפחות פעם
16 אחת בשבוע.
- 17 ביום 27.1.20 הגישה האפוטרופא לדין של הקטין בקשה לבית המשפט קמא, במסגרתה
18 נטען כי המבקשת החמיצה מפגש אחד עם הקטין, עקב מחלתה, ועל כן מבוקש להורות על
19 הפסקת המפגשים בין הקטין למבקשת, עד לקיום ועדה לתכנון טיפול אשר נקבעה ליום
20 13.2.20.
- 21 בהחלטה מיום 2.2.20, דחה בית המשפט קמא את בקשת האפוטרופא לדין להפסקת
22 המפגשים בין המבקשת לקטין.
- 23 ביום 13.2.20 התקיימה ועדה לתכנון טיפול בעניין הקטין וביום 26.2.20 הוגש לתיק קמא
24 עדכון גורמי הרווחה בעניין הקטין. בתמצית, לגבי המבקשת הומלץ כי תיפגש עם הקטין
25 אחת לשבועיים בתוך מרכז הקשר בין שעה לשעה וחצי, ואחת לשבועיים יתקיים המפגש
26 במתכונת של ארבע שעות בקהילה ובביתה של המבקשת.
- 27 בית המשפט קמא ביקש את תגובות הצדדים לתסקיר בתוך כשבעה ימים ממועד מתן
28 ההחלטה, 26.2.20.
- 29 בתגובתה מיום 3.3.20, הצטרפה האפוטרופא לדין להמלצות הוועדה לתכנון טיפול, ותמכה
30 בהן.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 20-04-32391 פלונית ואח' נ' מחלקה לשרותים חברתיים

1

2

3 ביום 5.3.20 ניתנה החלטה הבאה בתיק קמא, על גבי תגובת האפוטרופא לדין: 16.

4 "לפני תגובת האפוטרופא לדין. ביום 26.2.2020 הוריתי להורים להגיש
5 תגובתם לתסקיר. בהעדר תגובה (בחלוף המועד) ונוכח תגובת האפוטרופא
6 לדין אני מאמץ את המלצות התסקיר מיום 26.2.2020 בנוגע לתוכנית
7 המפגשים של כל אחד מההורים עם הקטין שגובשה בוועדה לתכנון
8 וטיפול. המזכירות תמציא החלטה לצדדים, לעו"ס וכן, לאפוטרופא
9 לדין".

10 ימים ספורים לאחר החלטה לעיל, ביום 9.3.20 הגישה המבקשת את תגובתה בתיק קמא, 17.

11 במסגרתה הסבירה כי האיחור בהגשת התגובה נבע מתקלה משרדית של ב"כ המבקשת,
12 וכן הביעה את התנגדותה העזה לאימוץ המלצות הוועדה לתכנון טיפול, תוך העלאת טענות
13 שונות נגד גישת גורמי הרווחה בטיפול במקרה מורכב זה. בסוף תגובתה, חזרה המבקשת
14 על בקשתה לקבוע דיון בהקדם.

15 ביום 11.3.2020 ניתנה החלטת כב' השופט בן ציון ברגר כהאי לישנא: 18.

16 "עיינתי בתגובת האם להמלצות התסקיר הגם שהוגשו באיחור ולאחר
17 מתן החלטה. לא בכדי מינה בית המשפט אפוטרופוס לדין שייצג את
18 אינטרס הקטין שכן עמדת האם אינה עולה בקנה אחד עם עו"ס חוק
19 הנוער לא רק בהיבט של טובת הקטין הנמצא במשפחת אומנה אלא גם
20 בהיבט האישי שעה שהאם טוענת שהחלטות העו"ס יש בהן מניע אישי
21 כנגדה. ברם, האפ' לדין אף היא נכחה בוועדה לתכנון וטיפול שהתקיימה
22 ביום 13.2.2020 ועמדתה תואמת את ההמלצות המקצועיות שניתנו
23 בוועדה לתכנון וטיפול שהן לטובת הקטין. בנוסף, יש לזכור שוועדה
24 לתכנון וטיפול אינה ועדה של איש אחד כפי העולה גם מהתגובה למשל
25 השתתפות מנהלת בית הספר וב"כ המבקשת בדיוני הוועדה או האפ'
26 לדין ולכן, הטענות בדבר מניע אישי של עו"ס לחוק הנוער הן בעלות
27 משקל מועט יחסית במכלול השיקולים של טובת הקטין. על כן, אין
28 בתגובה כדי לשנות מהחלטתי מיום 5.3.2020 ויש לפעול על מתווה
29 המפגשים שנקבע".

30 בגין החלטה זו הוגשה בקשת רשות הערעור דנן. 19.

31

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 20-04-32391 פלונית ואח' נ' מחלקה לשרותים חברתיים

נימוקי בקשת רשות הערעור

- 1
- 2 להלן טענות המבקשת בקצרה, כפי שעולות מבקשת רשות הערעור: 20.
- 3 א. שגה בית המשפט קמא אשר החליט לא לקיים דיון בעניינו של הקטין, ולאמץ את
- 4 המלצות שירותי הרווחה במלואן, חרף התנגדות המבקשת ובקשותיה החוזרות
- 5 לקיים דיון.
- 6 ב. אין צדק בטענות הגורמים המקצועיים אשר הובילו להמלצתם לצמצם את זמני
- 7 השהות בין המבקשת לבנה, ולהשיב חלק מזמני השהות לפיקוח מלא. המבקשת
- 8 מודעת היטב לקשיים אשר הובילו למצב בו הקטין נמצא במשפחת אומנה רוב
- 9 חייו, אך בשנה האחרונה חל שינוי עצום בדרכי האם, אשר הוביל לקראת הרחבת
- 10 הסדרי הראייה.
- 11 ג. חרף המלצות גורמי הרווחה להרחיב את זמני השהות באופן משמעותי, הרי
- 12 שבפועל, לא בוצעה ההרחבה, וזאת בשל טענות פרוצדורליות שעלו מצד גורמי
- 13 הרווחה, למשל בעיית כח אדם כפי שהוסבר למבקשת.
- 14 ד. מהרגע שהמבקשת החלה ללחוץ על גורמי הרווחה ולדרוש את הרחבת היקף
- 15 המפגשים כפי שהובטח לה, החלו להערים על המבקשת קשיים רבים ומגבלות על
- 16 הקשר שלה עם הקטין. בוועדת תכנון טיפול מיום 13.2.20 הוסבר כי הסיבה
- 17 העיקרית להמלצה לצמצום זמני השהות היא כי לדעת הגורמים המקצועיים קיים
- 18 קושי בפרידה של הקטין מהמבקשת, חרף תגובה שונה והפוכה לחלוטין שקיבלה
- 19 המבקשת ממנהלת ביי"ס של הקטין, אשר נכחה בישיבת ועדת תכנון הטיפול הני"ל.
- 20 ה. טענה נוספת שהעלו גורמי הרווחה היא לגבי ביטול או דחיית מפגשים. מדובר
- 21 בטענות אשר לא משקפות את המציאות הקיימת – פעם אחת היתה המבקשת
- 22 חולה והתקשרה להודיע כי לא תגיע למפגש, אולם ננזפה על ידי העו"ס על כך.
- 23 בפעם אחרת כאשר הגיעה בכל זאת חולה, ננזפה שוב על כך שלא הודיעה כי חולה
- 24 ולא ביטלה את המפגש. כלל לא מדובר ב"אי יציבות" כפי שמנסים להציג זאת
- 25 ברווחה.
- 26 ו. במשך כעשרה חודשים מתקיימים זמני השהות במתכונת של פעם בשבועיים,
- 27 כאשר מרכז הקשר היווה אך נקודת מפגש. למעשה אין כל סיבה מוצדקת לצמצום
- 28 הסדרי הראייה והערבת חלק מזמני השהות למרכז הקשר תחת פיקוח. המבקשת
- 29 מעולם לא היוותה סכנה לילדיה, ביתה נקי, מסודר וראוי (כפי שנקבע בביקור בית
- 30 שנעשה על ידי הרווחה).

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 20-04-32391 פלונית ואח' נ' מחלקה לשרותים חברתיים

1 טענות הגורמים המקצועיים כפי שתוארו לעיל, לא מצדיקים את צמצום הקשר
2 בין האם לקטין והתחושה היא שמדובר בעונש כלפי האם או בנסיון לחנכה, וזהו
3 אינו תפקידה של מחלקת הרווחה. במקום לפגוע בזכות האם לחזק את הקשר עם
4 בנה, יש לחזק את יכולותיה של האם וליתן לה כלים כדי להקל על הפרידה מהקטין
5 בסיוע מפגש (לפי הנטען). הפגיעה בזמני השהות של האם ובנה לא צודקת בנסיבות
6 העניין ולבטח לא משקפת את טובת הקטין.

7

8

תשובת המשיבים לבקשת רשות הערעור

9 21. ביקשתי את תשובת המשיבים לבקשת רשות הערעור (יוער כי בתחילה האפוטרופא לדין
10 של הקטין לא צורפה כמשיבה לבקשת רשות הערעור, וביום 18.5.20 הגישה בקשה להצטרף
11 כמשיבה בהליך, לה נעתרתי).

12 בחלוף המועד שנקבע להגשת התשובות, הוגשה תשובה רק מטעם משיבה 2, האפוטרופא
13 לדין של הקטין. עיון בתשובתה מלמד כי טענותיה יכולות למעשה לייצג אף את עמדת משיב
14 1, המחלקה לשרותים חברתיים, וכך אני רואה זאת.

15 22. להלן תמצית טענותיה של משיבה 2:

16 א. דין בקשת רשות הערעור להידחות, מאחר שהחלטה קמא עולה בקנה אחד עם
17 טובת הקטין והצורך שלו לשוב למתכונת זמני שהות עם אמו, שבחלקה תהיה
18 מפוקחת ומותאמת לצרכיו המיוחדים. קביעת זמני שהות היא דבר דינאמי –
19 ההחלטה קמא היא בראי טובת הקטין נכון למועד מתן ההחלטה.

20 ב. המבקשת לא הסכימה להשתלב בתכנית טיפולית, "תכנית מימ"ד" שנועדה לעבוד
21 על קשר דיאדי בין ילד אומנה להורה ביולוגי וכן מסייעת בהדרכה ובליווי ומעניקה
22 כלים לבניית קשר בין ההורה לילד. סירובה נובע מהיעדר הסכמת המבקשת
23 לקביעה כי היא זקוקה לתיווך רב הן בעת איסוף הקטין והן בפרידה ממנו.

24 ג. על כן ומתוך ראיית טובת הקטין ובניית מערך שיותאם לו, הומלץ על מפגשים
25 אחת לשבועיים כאשר מפגש אחד מתוך השניים יהיה בפיקוח עם הדרכה למבקשת
26 בפרידה. המלצה זו אושרה בהחלטה קמא על ידי בית המשפט קמא.

27 ד. ביום 21.5.20 (היינו לאחר הגשת בקשת רשות הערעור דגן ולפני מתן פסק דין זה)
28 התקיימה ועדת אבחון. דו"ח הוועדה הופק ביום 24.5.20, במסגרתו נקבע כי "יש
29 למנות עו"ס לסדרי דין לצורך הכוונה ופיקוח על זמני השהות של הקטין עם כל
30 אחד מהוריו בנפרד". כן נקבע כי הקטין ימשיך בסידור חוץ ביתי. הומלץ לשלב
31 את ההורים בטיפול דיאדי והדרכת הורים במסגרת תכנית טיפולית מתאימה.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 20-04-32391 פלונית ואח' נ' מחלקה לשרותים חברתיים

1

2

3

4

דיון והכרעה

5 .23 לאחר עיון בבקשת רשות הערעור על נספחיה, בתשובת המשיב ובתיק קמא, החלטתי
6 ליתן רשות ערעור מכוח סמכותי על פי סעיף 410 לתקסד"א, לדון בבקשה כבערעור ולקבל
7 הערעור באופן שאני מורה על ביטול שינוי מתכונת המפגשים בין המבקשת לקטין,
8 והשבתם למתכונת שהיתה נהוגה עד למועד מתן ההחלטה קמא, היינו מפגש פעם
9 בשבועיים במהלכו המבקשת מורשית לקחת את הקטין לביתה, למשך שלוש שעות בכל
10 פעם.

11 להלן אנמק את החלטתי.

12 .24 ראשית אציין כי במסגרת החלטתי הראשונה בתיק זה, מיום 27.4.20 במסגרתה הוריתי
13 למשיב 1 למסור תשובתו, ביקשתי מסמכים אשר עשויים לשפוך אור על המקרה שבפניי
14 ולא הוגשו לתיק קמא, כדלהלן:

15 **"כמו כן מתבקש המשיב לצרף לתשובתו את המסמכים הבאים, ככל שישנם:**

16 א. פרוטוקול הוועדה לתכנון טיפול שנערכה ביום 28.7.2019 (הוזכרה
17 בחוות דעתה של עו"ס לחוק סעד טיפול במוגבלות שכלית
18 התפתחותית, גב' נעמי דהן, מיום 22.9.10 אשר הוגשה לתיק קמא
19 ביום 7.10.19).

20 ב. פרוטוקול הוועדה לתכנון טיפול שנערכה ביום 13.2.20, והדו"ח
21 מטעמה הוגש לתיק קמא ביום 26.2.20."

22 .25 כאמור לעיל (סעי' 21), משיב 1 לא הגיש תשובתו כלל בתיק זה, וממילא לא הוגשו המסמכים
23 שהתבקשו בהחלטתי מיום 27.4.20. על כן פסק דיני זה ניתן לאחר עיון בחומר הקיים בתיק
24 זה ובתיק קמא, בלבד.

25 .26 עיון בהחלטות בית המשפט קמא, הן מיום 5.3.20 והן מיום 11.3.20, מלמד כי למעשה
26 השופט קמא לא נימק ולא פירט את הסיבות לאימוץ המלצות הוועדה כלשונן, אלא אך נתן
27 להן תוקף של החלטה.

28 .27 אף עיון במסמכי הוועדה (שהוגשו לי כנספחי הבקשה דנן וגם במסגרת תשובת משיבה 2)
29 לא מעלה ולו נימוק אחד המצדיק את השינוי המבוקש בזמני השהות של המבקשת עם

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 20-04-32391 פלונית ואח' נ' מחלקה לשרותים חברתיים

- 1 הקטין. אמנם ישנן אמירות כלליות על קושי זה או אחר שחווה הקטין סביב קיום זמני
2 השהות עם המבקשת, אולם לצד זאת ישנם דיווחים על התקדמות מצד המבקשת ושיפור
3 בהתנהלותה.
- 4 **במצב דברים זה, אינני רואה כל הצדקה לשנות את זמני השהות שהיו נהוגים עד מועד**
5 **מתן החלטה קמא.** לא שוכנעתי כי קיימת מניעה מהמבקשת לקחת את בנה לביתה (אשר
6 יוזכר, כי נערך בו ביקור מטעם הרווחה [עיר מגורי המבקשת] ונמצא שהוא נקי, מסודר
7 ומתאים לביקורי הקטין). מה גם המניעה איננה גורפת – היינו לא נאסר על המבקשת
8 לקחת כלל את הקטין לביתה – אלא האיסור הוא לסירוגין. אם פעם אחת "מותר"
9 למבקשת לקחת את בנה לביתה – מדוע זה בפעם השנייה נמנע זאת ממנה?! **לא שוכנעתי**
10 **כי טובת הקטין תפגע מכך.**
- 11 **כאמור, מדיווחי מרכז הקשר עולה כי ישנם קשיים מסויימים בפרידת המבקשת מהקטין**
12 **אולם לטעמי קשיים קונקרטיים אלו ראוי שיטופלו במסגרת הדרכה הורית ו/או טיפול**
13 **דיאדי, כפי שאף הומלץ בוועדת האבחון האחרונה (המלצות הוועדה מיום 24.5.20). ראוי**
14 **כי המבקשת תיעתר בחיוב להצעות טיפול אלו ותפיק את המירב משיתוף הפעולה.**
- 15 **עם זאת יובהר, כי ככל שיחול שינוי במצב הדברים, פתוחה הדרך בפני הגורמים**
16 **הרלוונטיים לפנות לבית המשפט קמא בבקשה מתאימה.**
- 17
- 18 **סוף דבר**
- 19 **לכן שוכנעתי כאמור לקבל הערעור, להורות על ביטול שינוי מתכונת המפגשים בין**
20 **המבקשת לקטין (כפי שנקבע בהחלטה קמא), והשבתם למתכונת שהיתה נהוגה עד**
21 **למועד מתן החלטה קמא, היינו מפגש פעם בשבועיים במהלכו המבקשת מורשית לקחת**
22 **את הקטין לביתה, למשך שלוש שעות בכל פעם.**
- 23 **בנסיבות תיק זה, אין צו להוצאות.**
- 24
- 25 **המזכירות תעביר פסק דין זה לצדדים.**
- 26 **החלטה זו מותרת לפרסום תוך השמטת שמות הצדדים וכל פרט מזהה אחר.**
- 27
- 28 **ניתנה היום, י"א סיוון תש"פ, 03 יוני 2020, בהעדר הצדדים.**
- 29

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 20-04-32391 פלוגית ואח' נ' מחלקה לשרותים חברתיים

חננאל שרעבי, שופט